The Text

श्री भगवान् उवाच

मय्यासक्तमनाः पार्थ योगं युञ्जन्मदाश्रयः ।

असंशयं समग्रं मां यथा ज्ञास्यसि तच्छृणु ॥१॥

मयि आसक्त मनाः पार्थ योगम् युञ्जन् मद् आश्रयः ।

असंशयम् समग्रम् माम् यथा ज्ञास्यसि तत् शृणु ॥

Shree bhagavaan uvaacha

1. **mayy-aasakta-manaaḥ paartha yogañ yuñjan-mad-aashrayaḥ, asañshayan samagram maañ yathaa jñaasyasi tach-chhriṇu**

ज्ञानं तेऽहं सविज्ञानमिदं वक्ष्याम्यशेषतः ।

यज्ज्ञात्वा नेह भूयोऽन्यज्ज्ञातव्यमवशिष्यते ॥२॥

ज्ञानम् ते अहम् सविज्ञानम् इदम् वक्ष्यामि अशेषतः ।

यत् ज्ञात्वा न इह भूयः अन्यत् ज्ञातव्यम् अवशिष्यते ॥

2. **jñaanan te'han savijñaanam-idam vakṣhyaamy-asheṣhataḥ, yaj-jñaatvaa n-eha bhooyo'nyaj-jñaatavyam-avashiṣhyate**

मनुष्याणां सहस्रेषु कश्चिद्यतति सिद्धये ।

यततामपि सिद्धानां कश्चिन्मां वेत्ति तत्त्वतः ॥३॥

मनुष्याणाम् सहस्रेषु कश्चित् यतति सिद्धये ।

यतताम् अपि सिद्धानाम् कश्चित् माम् वेत्ति तत्त्वतः ॥

3. **manuṣhyaaṇaan sahasreṣhu kashchid-yatati siddhaye, yatataam-api siddhaanaaṅ kashchin-maam vetti tattvataḥ**

भूमिरापोऽनलो वायुः खं मनो बुद्धिरेव च ।

अहंकार इतीयं मे भिन्ना प्रकृतिरष्टधा ॥४॥

भूमिः आपः अनलः वायुः खम् मनः बुद्धिः एव च ।

अहंकारः इति इयम् मे भिन्ना प्रकृतिः अष्टधा ॥

4. bhoomir-aapo'nalo vaayuḥ kham mano buddhir-eva cha, ahaṅkaara ite-eyam me bhinnaa prakritir-aṣhṭadhaa

अपरेयमितस्त्वन्यां प्रकृतिं विद्धि मे पराम् ।

जीवभूतां महाबाहो ययेदं धार्यते जगत् ॥५॥

अपरा इयम् इतः तु अन्याम् प्रकृतिम् विद्धि मे पराम् ।

जीवभूताम् महाबाहो यया इदम् धार्यते जगत् ॥

5. apar-eyam-itas-tv-anyaam prakritim viddhi me paraam, jeeva-bhootaam mahaa-baaho yay-edan dhaaryate jagat

एतद्योनीनि भूतानि सर्वाणीत्युपधारय ।

अहं कृत्स्नस्य जगतः प्रभवः प्रलयस्तथा ॥६॥

एतद् योनीनि भूतानि सर्वाणि इति उपधारय । अहम् कृत्स्नस्य जगतः प्रभवः प्रलयः तथा ॥

6. etad-yoneeni bhootaani sarvaaṇe-ety-upadhaaraya, ahaṅ kritsnasya jagataḥ prabhavaḥ pralayas-tathaa

मत्तः परतरं नान्यत्किंचिदस्ति धनंजय ।

मयि सर्वमिदं प्रोतं सूत्रे मणिगणा इव ॥७॥

मत्तः परतरम् न अन्यत् किंचित् अस्ति धनंजय । मयि सर्वम् इदम् प्रोतम् सूत्रे मणिगणाः इव ॥

7. mattaḥ parataran na-anyat-kiñchid-asti dhanañjaya, mayi sarvam-idam protan sootre maṇi-gaṇaa iva

रसोऽहमप्सु कौन्तेय प्रभाऽस्मि शशिसूर्ययोः ।

प्रणवः सर्ववेदेषु शब्दः खे पौरुषं नृषु ॥८॥

रसः अहम् अप्सु कौन्तेय प्रभा अस्मि शशिसूर्ययोः । प्रणवः सर्ववेदेषु शब्दः खे पौरुषम् नृषु ॥

8. raso'ham-apsu kaunteya prabhaa'smi Shashi-soorya-yoḥ, praṇavaḥ sarva-vedeṣhu shabdaḥ khe pauruṣhan nriṣhu

पुण्यो गन्धः पृथिव्यां च तेजश्चास्मि विभावसौ ।

जीवनं सर्वभूतेषु तपश्चास्मि तपस्विषु ॥९॥

पुण्यः गन्धः पृथिव्याम् च तेजः च अस्मि विभावसौ ।

जीवनम् सर्वभूतेषु तपः च अस्मि तपस्विषु ॥

9. puṇyo gandhaḥ prithivyaañ cha tejash-cha-asmi vibhaavasau, jeevanan sarva-bhooteṣhu tapash-cha-asmi tapasviṣhu

बीजं मां सर्वभूतानां विद्धि पार्थ सनातनम् ।

बुद्धिर्बुद्धिमतामस्मि तेजस्तेजस्विनामहम् ॥१०॥

बीजम् माम् सर्वभूतानाम् विद्धि पार्थ सनातनम् ।

बुद्धिः बुद्धिमताम् अस्मि तेजः तेजस्विनाम् अहम् ॥

10. beejam maan sarva-bhootaanaam viddhi paartha sanaatanam, buddhir-buddhimataam-asmi tejas-tejasvinaam-aham

बलं बलवतां चाऽहं कामरागविवर्जितम् ।

धर्माऽविरुद्धो भूतेषु कामोऽस्मि भरतर्षभ ॥११॥

बलम् बलवताम् च अहम् काम राग विवर्जितम् । धर्म अविरुद्धः भूतेषु कामः अस्मि भरतर्षभ ॥

11. balam balavataañ cha-a'haṅ kaama-raaga-vivarjitam, dharma-a'viruddho bhooteṣhu kaamo'smi bharatar-ṣhabha

ये चैव सात्त्विका भावा राजसास्तामसाश्च ये ।

मत्त एवेति तान्विद्धि न त्वहं तेषु ते मयि ॥१२॥

ये च एव सात्त्विकाः भावाः राजसाः तामसाः च ये ।

मत्तः एव इति तान् विद्धि न तु अहम् तेषु ते मयि ॥

12. ye cha-iva saattvikaa bhaavaa raajasaas-taamasaash-cha ye, matta ev-eti taan-viddhi na tv-ahan teṣhu te mayi

त्रिभिर्गुणमयैर्भावैरेभिः सर्वमिदं जगत् ।

मोहितं नाऽभिजानाति मामेभ्यः परमव्ययम् ॥१३॥

त्रिभिः गुणमयैः भावैः एभिः सर्वम् इदम् जगत् ।

मोहितम् न अभिजानाति माम् एभ्यः परम् अव्ययम् ॥

13. tribhir-guṇamayair-bhaavair-ebhiḥ sarvam-idañ jagat, mohitan na-a'bhijaanaati maamebhyaḥ param-avyayam

दैवी ह्येषा गुणमयी मम माया दुरत्यया ।

मामेव ये प्रपद्यन्ते मायामेतां तरन्ति ते ॥१४॥

दैवी हि एषा गुणमयी मम माया दुरत्यया । माम् एव ये प्रपद्यन्ते मायाम् एताम् तरन्ति ते ॥

14. daivee hy-eṣhaa guṇa-mayee mama maayaa duratyayaa, maam-eva ye prapadyante maayaam-etaan taranti te

न मां दुष्कृतिनो मूढाः प्रपद्यन्ते नराधमाः ।

माययाऽपहृतज्ञाना आसुरं भावमाश्रिताः ॥१५॥

न माम् दुष्कृतिनः मूढाः प्रपद्यन्ते नराधमाः । मायया अपहृतज्ञानाः आसुरम् भावम् आश्रिताः ॥

15. na maan duṣhkritino mooḍhaaḥ prapadyante naraadhamaaḥ, maayayaa'pahrita-jñaanaa aasuram bhaavam-aashritaaḥ

चतुर्विधा भजन्ते मां जनाः सुकृतिनोऽर्जुन ।

आर्तो जिज्ञासुरर्थार्थी ज्ञानी च भरतर्षभ ॥१६॥

चतुर्विधाः भजन्ते माम् जनाः सुकृतिनः अर्जुन । आर्तः जिज्ञासुः अर्थार्थी ज्ञानी च भरतर्षभ ॥

16. chatur-vidhaa bhajante maañ janaaḥ sukritino'rjuna, aarto jijñaasur-artha-arthee jñaanee cha bharatarṣhabha

तेषां ज्ञानी नित्ययुक्त एकभक्तिर्विशिष्यते ।

प्रियो हि ज्ञानिनोऽत्यर्थमहं स च मम प्रियः ॥१७॥

तेषाम् ज्ञानी नित्ययुक्त एकभक्तिः विशिष्यते ।

प्रियः हि ज्ञानिनः अत्यर्थम् अहम् स च मम प्रियः ॥

17. teṣhaañ jñaanee nitya-yukta eka-bhaktir-vishiṣhyate, priyo hi jñaanino'tyartham-ahan sa cha mama priyaḥ

उदाराः सर्व एवैते ज्ञानी त्वात्मैव मे मतम् ।

आस्थितः स हि युक्तात्मा मामेवानुत्तमां गतिम् ॥१८॥

उदाराः सर्व एव एते ज्ञानी तु आत्मा एव मे मतम् ।

आस्थितः सः हि युक्तात्मा माम् एव अनुत्तमाम् गतिम् ॥

18. udaaraaḥ sarva eva-ite jñaanee tva-atma-iva me matam, aasthitaḥ sa hi yukt-aatmaa maam-eva-anuttamaaṅ gatim

बहूनां जन्मनामन्ते ज्ञानवान्मां प्रपद्यते ।

वासुदेवः सर्वमिति स महात्मा सुदुर्लभः ॥१९॥

बहूनाम् जन्मनाम् अन्ते ज्ञानवान् माम् प्रपद्यते । वासुदेवः सर्वम् इति सः महात्मा सुदुर्लभः ॥

19. bahoonaañ janmanaam-ante jñaanavaan-maam prapadyate, vaasu-devaḥ sarvam-iti sa mahaatmaa su-durlabhaḥ

कामैस्तैस्तैर्हृतज्ञानाः प्रपद्यन्तेऽन्यदेवताः ।

तं तं नियममास्थाय प्रकृत्या नियताः स्वया ॥२०॥

कामैः तैः तैः हृतज्ञानाः प्रपद्यन्ते अन्यदेवताः ।

तम् तम् नियमम् आस्थाय प्रकृत्या नियताः स्वया ॥

20. kaamais-tais-tair-hrita-jñaanaaḥ prapadyante'nya-devataaḥ, tan tan niyamam-aasthaaya prakrityaa niyataaḥ svayaa

यो यो यां यां तनुं भक्तः श्रद्धयार्चितुमिच्छति ।

तस्य तस्याचलां श्रद्धां तामेव विदधाम्यहम् ॥२१॥

यः यः याम् याम् तनुम् भक्तः श्रद्धया अर्चितुम् इच्छति ।

तस्य तस्य अचलाम् श्रद्धाम् ताम् एव विदधामि अहम् ॥

21. yo yo yaañ yaan tanum bhaktaḥ shraddhaya-architum-ichchhati, tasya tasya-achalaañ shraddhaan taam-eva vidadhaamy-aham

स तया श्रद्धया युक्तस्तस्याराधनमीहते ।

लभते च ततः कामान् ममैव विहितान्हि तान् ॥२२॥

सः तया श्रद्धया युक्तः तस्य आराधनम् ईहते ।

लभते च ततः कामान् मम एव विहितान् हि तान् ॥

22. sa tayaa shraddhayaa yuktas-tasya-araadhanam-eehate, labhate cha tataḥ kaamaan mama-iva vihitaan-hi taan

अन्तवत्तु फलं तेषां तद् भवत्यल्पमेधसाम् ।

देवान्देवयजो यान्ति मद् भक्ता यान्ति मामपि ॥२३॥

अन्तवत् तु फलम् तेषाम् तत् भवति अल्पमेधसाम् ।

देवान् देवयजः यान्ति मद् भक्ताः यान्ति माम् अपि ॥

23. antavat-tu phalan teṣhaan tad bhavaty-alpamedhasaam, devaan-devayajo yaanti mad bhaktaa yaanti maam-api

अव्यक्तं व्यक्तिमापन्नं मन्यन्ते मामबुद्धयः ।

परं भावमजानन्तो ममाव्ययमनुत्तमम् ॥२४॥

अव्यक्तम् व्यक्तिम् आपन्नम् मन्यन्ते माम् अबुद्धयः ।

परम् भावम् अजानन्तः मम अव्ययम् अनुत्तमम् ॥

24. avyaktam vyaktim-aapannam manyante maam-abuddhayaḥ, param bhaavam-ajaananto mama-avyayam-anuttamam

नाहं प्रकाशः सर्वस्य योगमायासमावृतः ।

मूढोऽयं नाभिजानाति लोको मामजमव्ययम् ॥२५॥

न अहम् प्रकाशः सर्वस्य योगमाया समावृतः ।

मूढः अयम् न अभिजानाति लोकः माम् अजम् अव्ययम् ॥

25. na-aham prakaashaḥ sarvasya yoga-maayaa-samaavritaḥ, mooḍho'yan na-abhijaanaati loko maam-ajam-avyayam

वेदाहं समतीतानि वर्तमानानि चार्जुन ।

भविष्याणि च भूतानि मां तु वेद न कश्चन ॥२६॥

वेद अहम् समतीतानि वर्तमानानि च अर्जुन । भविष्याणि च भूतानि माम् तु वेद न कश्चन ॥

26. veda-ahan sam-ateetaani vartamaan-aani ch aarjuna, bhaviṣhyaaṇi cha bhootaani maan tu veda na kashchana

इच्छाद्वेषसमुत्थेन द्वन्द्वमोहेन भारत ।

सर्वभूतानि संमोहं सर्गे यान्ति परंतप ॥२७॥

इच्छाद्वेषसमुत्थेन द्वन्द्वमोहेन भारत । सर्वभूतानि संमोहम् सर्गे यान्ति परंतप ॥

27. ichchhaa-dveṣha-samutthena dvandva-mohena bhaarata, sarva-bhootaani sammohan sarge yaanti parantapa

येषां त्वन्तगतं पापं जनानां पुण्यकर्मणाम् ।

ते द्वन्द्वमोहनिर्मुक्ता भजन्ते मां दृढव्रताः ॥२८॥

येषाम् तु अन्तगतम् पापम् जनानाम् पुण्यकर्मणाम् ।

ते द्वन्द्वमोहनिर्मुक्ता भजन्ते माम् दृढव्रताः ॥

28. yeṣhaan tv-antagatam paapañ janaanaam puṇya-karmaṇaam, te dvandva-moha-nir-muktaa bhajante maan driḍha-vrataaḥ

जरामरणमोक्षाय मामाश्रित्य यतन्ति ये ।

ते ब्रह्म तद्विदुः कृत्स्नमध्यात्मं कर्म चाखिलम् ॥२९॥

जरामरणमोक्षाय माम् आश्रित्य यतन्ति ये ।

ते ब्रह्म तत् विदुः कृत्स्नम् अध्यात्मम् कर्म च अखिलम् ॥

29. jaraa-maraṇa-mokṣhaaya maam-aashritya yatanti ye, te brahma tad-viduḥ kritsnam-adhyaatmaṅ karma cha-akhilam

साधिभूताधिदैवं मां साधियज्ञं च ये विदुः ।

प्रयाणकालेऽपि च मां ते विदुर्युक्तचेतसः ॥३०॥

साधिभूताधिदैवम् माम् साधियज्ञम् च ये विदुः । प्रयाणकाले अपि च माम् ते विदुः युक्तचेतसः ॥

30. sa-adhibhoota-adhidaivam maan sa-adhiyajñañ cha ye viduḥ, prayaaṇa-kaale'pi cha maan te vidur-yukta-chetasaḥ